

Szkoła Podstawowa im. Czesława Wojewody w Lubczy

**Szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego
z przedmiotu geografia**

Klasa:6

II etap edukacyjny

Rok Szkolny 2023/2024

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 1. Kształt i ruchy Ziemi					
1. Kształt Ziemi. Siatka geograficzna i kartograficzna	• podać nazwę kształtu Ziemi; • opisać siatkę geograficzną i kartograficzną.	• wymienić dowód na kulistość Ziemi; • wskazać elementy siatki geograficznej na globusie i kartograficznej na mapie.	• wymienić dowody na kulistość Ziemi; • wymienić cechy południków i równoleżników.	• wyjaśnić jeden z dowodów na kulistość Ziemi; • określić, z czego wynikają różnice w kształtach siatek kartograficznych.	• wyjaśnić przyczynę różnicy w długości promienia równikowego i biegunowego; • wytłumaczyć, co to jest geoida.
2. Długość geograficzna	• wskazać na mapie półkule, wschodnią i zachodnią; • wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, południk zerowy i 180°.	• zdefiniować pojęcia: bieguny, południk zerowy i 180°; • wymienić cechy długości geograficznej.	• wskazać na globusie i mapie świata: bieguny, południk zerowy i 180°; • odczytać wartości długości geograficznej z map o różnych skalach; • wskazać półkulę dla danej długości geograficznej.	• zdefiniować długość geograficzną; • na podstawie wartości długości geograficznej znaleźć odpowiedni południk na mapach w różnych skalach.	• odczytać z mapy wartości długości geograficznej z dokładnością do minut; • omówić znaczenie południka zerowego i 180°.
3. Szerokość geograficzna	• wskazać na mapie półkule, północną i południową; • wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe.	• zdefiniować pojęcia: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; • wymienić cechy szerokości geograficznej.	• wskazać na globusie i mapie świata: równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; • odczytać wartości szerokości geograficznej z map o	• zdefiniować szerokość geograficzną; • na podstawie wartości szerokości geograficznej znaleźć odpowiedni	• odczytać z mapy wartości szerokości geograficznej z dokładnością do minut; • omówić pochodzenie nazw

			różnych skalach; • wskazać półkulę dla danej szerokości geograficznej.	równoleżnik na mapach w różnych skalach.	charakterystycznych równoleżników.
4. Określanie położenia w praktyce	wymienić współrzędne geograficzne; nazwać główne kierunki geograficzne.	wskazać, z których linii siatki odczytujemy długość i szerokość geograficzną; wskazać na mapie główne kierunki geograficzne.	odczytać współrzędne geograficzne punktu na mapie; wskazać punkty skrajne różnych obiektów geograficznych; wskazać, kiedy używamy GPS.	na podstawie podanych współrzędnych geograficznych odszukać punkt na mapach w różnych skalach; określić współrzędne geograficzne punktów skrajnych różnych obiektów; skorzystać z GPS.	odczytać położenie obszaru; obliczyć jego rozciągłość południkową i równoleżnikową; omówić zastosowanie GPS.
5. Ziemia we Wszechświecie	określić położenie Ziemi we Wszechświecie, podając nazwę Galaktyki i Układu.	wymienić elementy Układu Słonecznego; podać kolejność planet w Układzie Słonecznym.	określić dzisiejsze poglądy na położenie Ziemi w Układzie Słonecznym; podać cechy planet i gwiazd.	omówić teorię geocentryczną; omówić teorię heliocentryczną.	porównać teorię geocentryczną i heliocentryczną.
6. Ruch obrotowy Ziemi	demonstrować, używając globusa lub tellurium, ruch obrotowy Ziemi.	wymienić cechy ruchu obrotowego Ziemi; wskazać kierunek ruchu i zmianę czasu, jaka w związku z nim następuje.	wyjaśnić cechy ruchu obrotowego Ziemi; ze zrozumieniem używać pojęć związanych z pozorną wędrówką Słońca po niebie.	zdefiniować pojęcia związane z pozorną wędrówką Słońca po niebie.	wyjaśnić konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi dla roślin, zwierząt i człowieka.
7. Czas na Ziemi	wskazać	wymienić rodzaje	określić strefy	wyjaśnić potrzebę	obliczyć różnicę

	występowanie różnic czasu słonecznego jako konsekwencji ruchu obrotowego Ziemi; • wskazać zależność czasu słonecznego od położenia na konkretnym południku.	czasów; • korzystając z mapy stref czasowych, odczytać godzinę we wskazanych miejscach na Ziemi.	czasowe, w których znajduje się Polska; • określić różnicę czasu na wschód i na zachód od Polski.	wprowadzenia czasu strefowego i urzędowego.	czasu słonecznego dla dowolnych punktów na Ziemi.
8. Ruch obiegowy Ziemi	• zademonstrować, używając globusa lub tellurium ruch obiegowy Ziemi; • określić ramy czasowe astronomicznych pór roku.	• wymienić cechy ruchu obiegowego Ziemi; • używać pojęcia związane z ruchem obiegowym Ziemi; • wymienić astronomiczne pory roku jako następstwo ruchu obiegowego Ziemi.	• wymienić daty przesileni; • wskazać zależności między dniami przesileni a porami roku.	• przedstawić zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.	• omówić konsekwencje zmiany oświetlenia Ziemi; • przeanalizować wysokość Słońca nad horyzontem w różnych porach roku w najbliższym otoczeniu.
9. Strefy oświetlenia Ziemi	• wymienić strefy oświetlenia Ziemi; • wskazać ich zasięg na mapie, globusie.	• omówić rejony występowania poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; • wymienić krainy geograficzne należące do danej strefy.	• wymienić cechy poszczególnych stref oświetlenia Ziemi; • wskazać krainy geograficzne należące do danej strefy.	• wyjaśnić różnice wynikające z różnego oświetlenia Ziemi w poszczególnych strefach; • wskazać konsekwencje przyrodnicze różnego	• wyjaśnić związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami oświetlenia, strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.

				oświetlenie terenu w różnych strefach.	
10. Podsumowanie działu					
Dział 2. Geografia Europy					
11. Europa na mapie fizycznej	•podać wielkość powierzchni Europy; •wymienić i krótko opisać najważniejsze cechy środowiska przyrodniczego Europy – duże zróżnicowanie ukształtowania powierzchni, silne rozwinięcie linii brzegowej, dominację obszarów nizinnych oraz położenie na umiarkowanych szerokościach geograficznych.	• wskazać na mapie i nazwać główne morza i ocean otaczające Europę; • określić cechy charakterystyczne dla danego pasa rzeźby.	• wskazać na mapie i nazwać największe wyspy i półwyspy Europy; • wskazać i nazwać skrajne punkty na mapie Europy.	• scharakteryzować typy wybrzeży występujące w Europie i wskazać ich przykłady na mapie; • wskazać na mapie i podać nazwy obiektów geograficznych, wzdłuż których przebiega umowna granica między Europą i Azją.	• wskazać na mapie główne pasma górskie i podać ich najwyższe szczyty; • scharakteryzować środowisko geograficzne dowolnej części Europy, korzystając z mapy fizycznogeograficznej.
12. Europa na mapie politycznej	• wskazać na mapie politycznej państwa Europy.	• podać przykłady państw niepodległych, terytoriów zależnych oraz państw	• podać stolice państw Europy; • wskazać na mapie regiony geopolityczne i	• przedstawić historyczne procesy mające wpływ na współczesny obraz polityczny Europy:	• przedstawić historyczne uwarunkowania istniejącego podziału na Europę

		nieuznawanych na arenie międzynarodowej.	podać przykłady państw do nich należących.	wojny, kolonializm. •podać przykłady konfliktów, które doprowadziły do powstania nowych państw w Europie.	Zachodnią i Wschodnią. •ocenić trwałość granic w Europie.
13. Unia Europejska	• wskazać na mapie państwa należące do Unii Europejskiej; • klasyfikować wskazane zjawiska zachodzące w krajach należących do Unii Europejskiej na społeczne i gospodarcze.	• wyjaśnić, na czym polega integracja państw w ramach Unii Europejskiej; • na przykładzie Polski podać korzyści wynikające z integracji w ramach UE.	• na wybranych przykładach ocenić korzyści i zagrożenia wynikające ze wspólnej polityki w ramach Unii Europejskiej (np. wspólna polityka rolna, wspólna waluta).	• wymienić przykłady społecznych i gospodarczych przemian, które nastąpiły w krajach Unii Europejskiej, będących skutkiem integracji.	• opisać kolejne etapy integracji Europejskiej od Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali po Unię Europejską w obecnym kształcie.
14. Trochę geologii – Islandia	• wskazać na mapie tematycznej płyty litosfery i ich granice; • opisać położenie Islandii na granicach płyt litosfery.	• opisać zjawiska zachodzące wzdłuż grzbietu śródoceanicznego na oceanie Atlantyckim; • wyjaśnić znaczenie terminów: wulkanizm, trzęsienia ziemi.	• wymienić skutki, jakie dla mieszkańców Islandii wynikają z położenia na granicy płyt litosfery; • wyjaśnić znaczenie terminu gejzer; • opisać mechanizm powstawania	• opisać związek między położeniem na granicy płyt litosfery a występowaniem wulkanów i trzęsień ziemi; • opisać powstawanie grzbietu śródoceanicznego i doliny ryftowej.	• na podstawie mapy tematycznej wskazać inne miejsca w Europie położone na granicy płyt litosfery i opisać zależność między położeniem a występowaniem wulkanizmu i trzęsień ziemi.

			gejzerów.		
15. Klimaty Europy	wymienić czynniki, które wpływają na klimat Europy; wymienić strefy klimatyczne, w których położona jest Europa.	podać przykłady modyfikacji klimatu strefowego przez czynniki klimatotwórcze.	wskazać na mapie orientacyjny zasięg stref klimatycznych; podać przykłady obszarów o klimacie astrefowym.	wskazać na mapie Europy miejsca, w których przebieg granic stref klimatycznych został zmodyfikowany przez czynniki klimatotwórcze; wyjaśnić znaczenie czynników klimatotwórczych w tworzeniu klimatu.	określić na podstawie mapy klimatycznej Europy strefę klimatyczną i cechy klimatu danego kraju Europy.
16. Ludzie w Europie	wymienić czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie; wymienić przykłady ludów zamieszkujących Europę; wyjaśnić przyczyny dużej imigracji do Europy.	podać przykłady świadczące o dużym zróżnicowaniu ludów Europy; wyjaśnić przyczyny starzenia się społeczeństwa Europy.	wyjaśnić przyczyny zróżnicowania ludów Europy; podać przykłady państw, na terenie których przebywa duża liczba imigrantów.	podać przykłady państw o dużym wewnętrznym zróżnicowaniu językowym i kulturowym. opisać konsekwencje zróżnicowania demograficznego społeczeństwa Europy.	ocenić sytuację demograficzną Europy; podać przykłady prorodzinnych rozwiązań w krajach europejskich.
17. Londyn i Paryż – wielkie miasta Europy	na podstawie ilustracji porównać centra i przedmieścia Londynu i Paryża; przyporządkować	podać podstawowe cechy wielkich metropolii (np. duża liczba ludności, wysoka gęstość	na podstawie map porównać położenie i kierunki rozwoju przestrzennego Londynu i Paryża;	podać przykłady cech różniących Londyn i Paryż; wymienić i ocenić pozytywne i	wyjaśnić pojęcie rewitalizacji miast; określić przyczyny rewitalizacji miast lub ich fragmentów;

	główne funkcje do właściwych części wielkich metropolii (dzielnic centralnych i peryferyjnych).	zaludnienia i zabudowy); • wyjaśnić przyczyny szybkiego rozwoju Londynu i Paryża; • podać przykłady atrakcji turystycznych Londynu i Paryża.	• scharakteryzować wybrane cechy demograficzne ludności Londynu i Paryża; • wyjaśnić znaczenie transportu zbiorowego w funkcjonowaniu wielkich metropolii.	negatywne aspekty zamieszkiwania w wielkiej metropolii.	• na przykładzie Londynu zaprezentować pozytywne skutki rewitalizacji miast.
18. Różne oblicza rolnictwa – Dania i Węgry	• wyjaśnić, czym zajmuje się rolnictwo, wymienia produkty pochodzące z upraw roślin i chowu zwierząt; • wskazać na mapie i opisać położenie w Europie Danii i Węgier.	• opisać warunki naturalne, od których zależy rozwój rolnictwa; • na podstawie klimatogramów porównać warunki klimatyczne w Danii i na Węgrzech.	• na podstawie map tematycznych porównać warunki naturalne panujące w Danii i na Węgrzech; • opisać rolnictwo Danii i Węgier, uwzględniając główne uprawy i chów zwierząt oraz wydajność rolnictwa.	• porównać cechy rolnictwa Danii i Węgier, uwzględniając zarówno warunki naturalne, uwarunkowania pozaprzyrodnicze, główne kierunki upraw i chowu oraz wydajność rolnictwa.	• opisać wybrane produkty lub potrawy pochodzące z Danii i Węgier i wyjaśnić ich związek z kierunkiem rozwoju rolnictwa w danym kraju.
19. Produkcja energii w Europie	• wymienić źródła energii; • wskazać przykłady państw wykorzystujących określone źródła energii.	• określić odnawialność danego źródła energii; • wskazać kraje Europy zasobne w surowce energetyczne.	• wymienić i uzasadnić, które kraje mają sprzyjające warunki przyrodnicze do rozwoju różnych form energetyki odnawialnej.	• ocenić czy struktura produkcji energii w danym kraju jest nowoczesna i przyjazna środowisku; • wykazać związek między cechami środowiska przyrodniczego	• ocenić perspektywę energetyczną wybranego kraju i całej Europy.

				wybranego kraju Europy a wykorzystaniem różnych źródeł energii.	
20. Francja – nowoczesna gospodarka	• podać przykłady nowoczesnych gałęzi przemysłu rozwiniętych we Francji; • podać przykłady nowoczesnych usług rozwiniętych we Francji.	• opisać strukturę zatrudnienia we Francji; • podać przykłady produktów przemysłowych, które Francja eksportuje do innych krajów.	• wyjaśnić pojęcie nowoczesne technologie; • wymienić cechy nowoczesnego przemysłu na przykładzie przemysłu francuskiego; • wymienić co najmniej trzy cechy nowoczesnej gospodarki Francji.	• ocenić rolę nowoczesnej energetyki w rozwoju gospodarczym Francji; • ocenić rolę nowoczesnego transportu w rozwoju gospodarczym Francji.	• wyjaśnić znaczenie wydajności pracy w nowoczesnej gospodarce; • przedstawić proces produkcji w nowoczesnych zakładach przemysłowych na przykładzie francuskich zakładów lotniczych.
21. Europa Południowa – turystyczny raj	• wyjaśnić pojęcie „turystyka”; • wskazać na mapie europejskie państwa leżące nad Morzem Śródziemnym;	• opisać główne walory środowiska przyrodniczego basenu Morza Śródziemnego;	• przedstawić cechy charakterystyczne rzeźby terenu i warunki klimatyczne w państwach basenu Morza	• scharakteryzować problemy społeczno-gospodarcze państw basenu Morza Śródziemnego. • wymienić	• podać przykład państwa Europy Południowej, wskazując na zależność rozwoju turystyki

	wskazać na mapie półwyspy: Iberyjski, Apeniński i Bałkański.	wyjaśnić różnice między turystką masową, kwalifikowaną i agroturystyką; wyjaśnić różnice między turystyką krajoznawczą i wypoczynkową.	Śródziemnego; ocenić klimat śródziemnomorski, pod kątem przydatności dla turystyki.	największe atrakcje antropogeniczne w krajach Europy Południowej i powiązać je z określonym rodzajem turystyki.	od środowiska przyrodniczego; wskazać i uzasadnić kierunek przyszłego rozwoju branży turystycznej w krajach Europy Południowej.
22. Podsumowanie działu					
Dział 3. Sąsiedzi Polski					
23. Niemcy – przemiany przemysłu	na podstawie ilustracji opisać wygląd zakładów przemysłowych w XIX w. oraz obecnie; podać przykłady gałęzi przemysłowych rozwijanych Nadrenii Północnej-Westfalii w XIX w. oraz obecnie.	wymienić przyczyny restrukturyzacji przemysłu Nadrenii Północnej-Westfalii; nazwać surowce naturalne, dzięki którym rozwinęły się pierwsze zakłady przemysłowe Nadrenii Północnej-Westfalii.	wymienić trzy cechy niemieckiego przemysłu, dzięki którym ten sektor stał się podstawą niemieckiej gospodarki; porównać wpływ zakładów przemysłowych na środowisko przyrodnicze Nadrenii Północnej- Westfalii dawniej i obecnie.	wyjaśnić przyczyny zmian poziomu bezrobocia w Nadrenii Północnej-Westfalii w czasie trwania restrukturyzacji przemysłu; wykazać związek pomiędzy unowocześnianiem przemysłu a działalnością ośrodków badawczych i uczelni wyższych.	ukazać korzyści z podjęcia prac nad odnawialnymi źródłami energii i magazynowaniem energii w ośrodkach badawczych Nadrenii Północnej-Westfalii; prognozować dalsze kierunki rozwoju zakładów przemysłowych Nadrenii-Północnej Westfalii.
24. Walory turystyczne	wymienić przykłady atrakcji turystycznych	opisać krajobrazy Litwy	zaprezentować atrakcje turystyczne	wymienić cechy wyróżniające	porównać stopień trudności organizacji

Litwy i Białorusi	Litwy i Białorusi • podać nazwy stolic Litwy i Białorusi.	i Białorusi, które stanowią walory turystyczne tych krajów; • podać przykłady obiektów wpisanych na listę UNESCO znajdujących się na Litwie i Białorusi.	Litwy i Białorusi związane z polskim dziedzictwem kulturowym; • wyjaśnić znaczenie Wilna i Ostrej Bramy dla budowania i zachowania polskiego dziedzictwa kulturowego na Litwie.	środowisko geograficzne Litwy i Białorusi; • zaplanować wycieczkę na Litwę i Białoruś, uwzględniając atrakcje kulturowe i przyrodnicze.	wycieczki na Litwę i na Białoruś, biorąc pod uwagę konieczność przekroczenia granicy UE; • zachęcić do odwiedzenia Litwy i Białorusi, używając merytorycznych argumentów.
25. Atrakcje turystyczne Czech i Słowacji	• opisać na podstawie mapy fizycznej Europy położenie i główne krainy geograficzne Czech i Słowacji; • wyjaśnić, czym są atrakcje turystyczne; • sklasyfikować atrakcje turystyczne na przyrodnicze i kulturowe.	• wymienić potrzeby i oczekiwania turystów; • połączyć potrzeby i oczekiwania turystów z wybranymi atrakcjami turystycznymi Czech i Słowacji.	• przygotować listę atrakcji turystycznych Czech i Słowacji dla wybranych grup turystów (np. młodzieży, seniorów).	• opisać przyrodnicze i kulturowe atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; • uzasadnić konieczność ochrony walorów przyrodniczych, np. poprzez wpisanie na listę światowego dziedzictwa UNESCO.	• wymienić i wskazać na mapie zabytki Czech i Słowacji wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO.
26. Ukraina w czasach przemian	• na podstawie mapy opisać położenie Ukrainy względem Polski i innych państw;	• wymienić przykłady przemian politycznych i gospodarczych, jakie nastąpiły na Ukrainie po uzyskaniu	• wyjaśnić negatywny wpływ korupcji na rozwój gospodarczy krajów na przykładzie Ukrainy;	• przedstawić problemy relacji Ukrainy z Rosją; • ocenić aneksję Krymu, biorąc pod	• zaproponować działania, których podjęcie poprawiłoby sytuację społeczną, gospodarczą i

	wymienić trzy trudności społeczne, gospodarcze i polityczne, z którymi Ukraina zмага się w ostatnich latach.	niepodległości w 1991 r.; na podstawie wykresu porównać rozwój gospodarczy Polski i Ukrainy; podać przyczyny wyludniania się Ukrainy.	opisać przebieg rewolucji ukraińskiej w 2013 r.; wskazać na mapie regiony Ukrainy, w których toczą się konflikty zbrojne.	uwagę jej uwarunkowania prawne i polityczne oraz wpływ na stabilność w Europie Środkowo-Wschodniej; ukazać złożoność sytuacji społecznej na Ukrainie w kontekście jej integracji z UE lub Rosją.	polityczną na Ukrainie; zaprezentować własne stanowisko na temat postawy, jaką powinna obrać Polska w relacjach z Ukrainą.
27. Rosja – od Bałtyku po Ocean Spokojny	wskazać i opisać na podstawie mapy fizycznej położenie Rosji; omówić rozmieszczenie głównych krain geograficznych Rosji; odczytać z mapy gospodarczej nazwy głównych surowców wydobywanych w Rosji.	opisać na podstawie klimatogramów klimat w różnych częściach Rosji; na podstawie mapy gospodarczej omówić rozmieszczenie surowców mineralnych Rosji.	opisać zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Rosji; scharakteryzować gospodarkę Rosji.	wyjaśnić pozytywny i negatywny wpływ warunków naturalnych na życie mieszkańców Rosji.	uzasadnić, na przykładzie Rosji, że struktura importu i eksportu może świadczyć o poziomie rozwoju gospodarczego kraju.

28. Wzajemne relacje Polski i jej sąsiadów	• wskazać na mapie i nazwać państwa sąsiadujące z Polską; • podać przykłady działań realizowanych przez Polskę wspólnie z sąsiednimi krajami.	• uzasadnić konieczność utrzymywania dobrych stosunków z sąsiednimi krajami; • wymienić przykłady trudnych wydarzeń z przeszłości, które mają wpływ na współczesne relacje Polski z sąsiednimi krajami.	• scharakteryzować wzajemne relacje Polski z Rosją i Niemcami; • opisać korzyści płynące ze współpracy Polski z sąsiednimi państwami – członkami NATO i UE; • podać przykłady wpływu relacji Polski z sąsiadami na życie ucznia szkoły podstawowej w Polsce.	• scharakteryzować wzajemne relacje Polski z Ukrainą, Litwą, Czechami i Słowacją; • porównać relacje Polski z Niemcami i Rosją; • opisać powiązania gospodarcze Polski z wybranymi sąsiadami.	• ocenić zmianę relacji polsko-niemieckich w okresie od drugiej wojny światowej do czasów współczesnych; • zaproponować działania mające na celu zapobieganie mowie nienawiści i eskalacji napięć w relacjach Polski z Ukrainą i Rosją.
29. Podsumowanie działu					